

Vrienden van de Stadskern

Nieuwsbrief 2019

Nieuw Elan

Een (bijna) nieuw bestuur dus ook een nieuw geluid. We zijn van plan om weer twee keer per jaar een nieuwsbrief uit te brengen en als er reden toe is, vaker. Zwolle digitaal maar uit en daarmee ook de stadskern. Met andere woorden de Vrienden gaan hun taak breder opvatten dan uitsluitend de binnenstad. Ook de ontwikkelingen in Dieze, Assendorp, de Kamperpoort, de Stationsbuurt en de Spoorzone verdienen onze aandacht. En als er zich daarbuiten zaken voordoen waar wij iets van vinden dan zullen we dat zeker doen.

Als we met een kritisch oog naar ons ledenbestand kijken dan zien we twee ontwikkelingen waar we iets mee moeten. Het vergrijst namelijk en het loopt terug. Dat moet anders. We streven naar nieuw elan. Volgend jaar starten we een ledenwerfcampagne met als doel meer nieuwe (jonge)

leden. Als je kijkt naar de jongste ontwikkelingen in de stadskern dan moet dat ook haalbaar zijn want er trekken steeds meer bewoners de stadskern in. Trouwens iedereen die in Zwolle woont (of daarbuiten) en de historische stadskern een warm hart toedraagt kan natuurlijk lid worden. We willen ook graag dat de leden meer betrokken raken bij de vereniging. We zijn voornemens om los van de jaarvergadering minstens eenmaal per jaar een ledenactiviteit te organiseren. In welke vorm weten we nog niet precies en als er onder de leden iemand is die daar een idee over heeft dan horen we dat graag. Ook zullen de leden betrokken worden bij het toekennen van de Pluim. Die prijs is sinds 2014 niet meer uitgereikt. Het lijkt alsof er sindsdien niks meer is gebeurd in Zwolle. Niets is minder waar. Elders in dit nummer leest u er van alles over.

Colofon

Redactie nieuwsbrief VVSZ:

Raymond Salet
Rik Stuivenberg
Peter Goudswaard

Foto's:

Peter Goudswaard

Druk:

Vakmensen Zwolle

E mail:

info@vriendenvandestadskernzwolle.nl

Website:

vriendenvandestadskernzwolle.nl

Telefoon:

Tel.0882266621

(retour)adres: Postbus 1180 8001BD Zwolle

Wat speelt er in de stad

Zwolle is een dynamische stad. Altijd geweest. De laatste tijd stonden en staan er ontegenwoordig veel bouwkranen in de stadskern. Nieuwbouw op het Gasthuisplein, in de Papestraat, het Kraanbolwerk, aan de derde Bredehoek, op de Friese wal, op de Weezenlanden, de Pannenkoekendijk, de Katerdijk, de Hoogstraat, de HarmSmeengekade, de Lijnbaan en dan vergeten we waarschijnlijk nog wel een paar plekken. Allemaal nieuwe 21ste eeuwse bebouwing. Een aantal van die nieuwe gebouwen zijn genomineerd voor De Pluim. Een aantal is nog in aanbouw dus die doen nog niet mee voor De Pluim.

Als je het grote geheel beschouwd dan kan je alleen maar concluderen dat de kwaliteit van de stadskern is toegenomen. Over mooi en lelijk valt natuurlijk altijd te twisten maar als je kijkt hoe getracht is met de meeste zorgvuldigheid toevoegingen en inbreidingen te realiseren op plekken waar dat nauw luistert, vooral in een historische binnenstad, dan is dat helemaal zo gek nog niet gedaan. Ook de vrienden hebben daar weer (met wisselend succes) hun steentje aan bijgedragen. Veel overleg, vaak achter de schermen, met betrokken partijen hebben ervoor gezorgd dat er in de afgelopen tijd geen al te gekke dingen zijn gebeurd qua stedenbouwkundige en architectonische ontwikkelingen.

De grootste zorg van dit moment gaat uit naar een groot en een klein project. Het kleine project betreft Terborghstraat 13. Oorspronkelijk een stadsvilla nabij het station

en het staat op de gemeentelijke monumentenlijst. Een zorginstelling wil het pand slopen en een replica terugbouwen. Wij zijn tegen en hebben bezwaar aangetekend want wij denken dat de plannen van de zorginstelling ook te realiseren zijn zonder volledige sloop. Het gaat ons vooral om de voorgevel en het straatbeeld.

Het grote project is het Broerenkwartier. Hier wordt al jaren aangemodderd met een verloederd winkelcentrum. Nu komt ook het oude V&D-pand, nu Hudson's Bay, binnenkort weer leeg te staan. Op maandag 30 september jl. waren De Vrienden uitgenodigd, naast andere partijen, om met de gemeenteraad van gedachten te wisselen over hoe nu verder. Er is al planontwikkeling in dat gebied en wij zijn daarvan op de hoogte. Toch hebben wij gepleit voor totale sloop van het winkelgebied. Zwolle heeft nu een eenmalige kans om die rotte kies in de binnenstad te verwijderen. De gemeenteraadsfractie van de PvdA zag er wel wat in en de VVD stelde zelfs voor om te bezien of de gemeente het voormalige V&D-pand niet kon aankopen. De VVD wethouder was minder enthousiast. Hij wilde het graag aan de projectontwikkelaars overlaten. Wat mist is regie in dat gebied en dat moet in onze ogen toch echt van de gemeente komen. Hier is het laatste woord nog niet over gezegd. Wordt vervolgd.

De Pluim

Het is de bedoeling dat er jaarlijks een "Pluim" wordt uitgereikt aan een organisatie, een persoon of een opdrachtgever die door verantwoorde bouw, verbouwing of restauratie een bijdrage levert aan het behoud van het unieke historische karakter van Zwolle. Door omstandigheden is de Pluim een aantal jaren niet uitgereikt. Het bestuur is voornemens om, met behulp van de leden en geïnteresseerden, deze

traditie weer in ere te herstellen. Het bestuur heeft zes projecten genomineerd. Ze zijn gekozen uit maar liefst twaalf projecten waarvan wij vonden dat ze pluimwaardig zijn. De zes genomineerden zijn dat zeker. Op de website van onze vereniging kunt u uw stem uitbrengen op één van de zes. Het project met de meeste stemmen wint. Zo simpel is het.

De genomineerden in willekeurige volgorde:

Woonwijk Wezenland

1 Voormalig terrein ziekenhuis De Weezenlanden. De ontwikkeling van deze locatie heeft een grote impact op stedenbouwkundig niveau. De architectuur heeft alles in zich om later "monumentwaardig" te worden. Met dit wijkje wordt Assendorp naadloos bij de binnenstad gevoegd. Ook het Dominicanenklooster komt nu weer beter tot zijn recht. Door mengvormen van (dure)koop tot huur ook van belang qua sociale aspecten.

Academiehuis/ Herbestemming Grote Kerk

De kerk heeft van oudsher een enorm historisch en cultureel belang. Nu de kerkelijke functie niet langer haalbaar is geeft men er een culturele bestemming aan. De herinrichting en het weer in ere herstellen van het (toegang) portaal aan het grote kerkplein zijn van toegevoegde waarde voor het gebouw zelf maar ook voor het stedelijk weefsel omdat er een pad ontstaat van het Grote Kerkplein naar de Grote Markt.

Theodorakapel

Kapel uit 1904 ooit behorend bij een klooster dat gerund werd door zusters "onder de bogen". Nu weer zichtbaar gemaakt en gerestaureerd en aangevuld met nieuwbouw in de stijl van de kapel en het voormalige klooster en met verbouw van het oude bejaardenhuis. De nieuw- en verbouw is sociale woningbouw, koopappartementen en aanleunwoningen. De kapel heeft een sociale functie gekregen en kan worden afgehuurd voor culturele activiteiten. Dit object is dus van historisch en cultureel belang. Heeft een sociaal aspect en verbetert het stedelijk weefsel op lokaal niveau.

Appartementen Gasthuisplein

Dit wooncomplex is gebouwd op de fundamenten van de voormalige bioscoop De Kroon. De rooilijn van de gevelwand aan het Gasthuisplein voegt zich weer naar de verdwenen loop van de grote AA, die daar ooit eeuwenlang stroomde. Een wond in het stedelijk weefsel is op een evenwichtige manier hersteld. De architectuur is modern maar de gevelgeleding echoot het ritme van de omringende historische bebouwing. Mooi detail aan de Wolverterstraat is dat de daar gerealiseerde appartementen met houten omhulling, herinneren aan de aluminium doos die daar ooit uitstak en waar een van de bioscoopzalen in was gevestigd.

4

Renovatie Watertoren

De toren stamt uit 1892 en is recent verbouwd tot een complex met huurappartementen. De renovatie is van cultuur-historisch belang omdat door het handhaven van de watertoren een "landmark" gebouw is ontstaan dat iets vertelt over hoe vroeger waterdruk werd gerealiseerd en waar nu dus wordt gewoond. Het had een sociale functie en heeft dat nu dus weer. De combinatie van oud en modern maakt het gebouw ook architectonisch aantrekkelijk.

5

Horeca paviljoen park de Weezenlanden

Modern en een robuust industrieel vormgegeven gebouw dat een verrijking is voor de recreatieve functie van het park de Weezenlanden. Het past goed bij het iets verderop gelegen monumentale Provinciehuis. Het park de Weezenlanden behoort, net als park Eekhout, wat de Vrienden betreft, tot de stadskern van Zwolle.

6

Net niet genomineerd:

Voormalige Hobbemaschool Schildersbuurt

Dit jaren dertig schoolgebouw in Amsterdamse schoolstijl is nu een woongebouw. De moderne toevoegingen versterken juist het karaktervolle schoolgebouw.

Pathe bioscoop met parkeergarage Pannekoekendijk/Katerveerdijk

Nieuw modern multi-functioneel gebouw en parkeer-garage. Markeert robuust de entree vanaf de snelweg naar de binnenstad. Verstevigt daarmee de structuur van de stadskern.

Renovatie VAA hogeschool Assendorperdijk

De renovatie en verduurzaming van de voormalige HTS heeft een "nieuw" gebouw opgeleverd dat goed past bij de reeds bestaande (woning)bouw.

Woningbouw Bagijnensingel

De architectuur en het stedenbouwkundige volume sluit goed aan bij de bestaande bebouwing aan de Bagijnensingel en de RhijnvisFeithlaan.

Renovatie en vernieuwing panden Assendorperstraat/Groot Wezenland

Door enerzijds bestaande gebouwen weer voorbeeldig te restaureren en met daartussen verrassende nieuwbouw die het ensemble als geheel versterken.

Voormalige st. Anthoniusschool Kamperpoort

De school is omgetoverd tot een woongebouw. Ook de bijgebouwde eengezinswoningen passen goed in het karakter van de Kamperpoort en hebben een soort hofje structuur gekregen.

Verdiept aanleggen van de A28

De gemeenteraad van Zwolle heeft zich in meerderheid uitgesproken voor het verdiepen van de A28 dat is ook goed nieuws voor de stadskern. Nu krijgt Zwolle een kans om de stadskern in ruimtelijke zin te versterken. Op dit moment wordt het zicht op de stad vanaf het Zwartewater ernstig verstoord door de verhoogd aanwezige autoweg, die met viaducten en aarden wallen een muur trekt

tussen de stad en het water dat vanouds de levensader is geweest. Hier kan weer een stadspanorama ontstaan dat herinnert aan de oude schilderstukken! Ook de Kamperpoort die een renovatie heeft ondergaan kan weer verbonden worden met de oude structuren die nu door de A28 zijn gekh doorgesneden. Denk bijvoorbeeld aan het gebied waar het Buitengasthuis ligt. Tenslotte

kan ook voor de ontwikkeling van de Zwartewaterzone het verdiepen van de snelweg een opsteker zijn. Kortom er zijn voor de binnenstad en de relaties met de westelijke wijken volop nieuwe kansen die de Vrienden van de Stadskern van harte wil ondersteunen.

Kaartje van Google maps

Maak van de binnenstad geen kermis!

De Vrienden zijn ook betrokken bij de ontwikkeling van een nieuwe lichtvisie op de binnenstad. De gemeente heeft het bedrijf Signify uit Eindhoven gevraagd om met een lichtontwerp voor de binnenstad te komen. De nieuwe wijze van verlichting mag natuurlijk niet energieverspillend zijn en zou budgettair neutraal moeten zijn. Uitgangspunt van de ontwerpers is drieledig.

Allereerst "Trots op Zwolle", dat wil zeggen het aanlichten van de gevestigde iconen van de stad. Gedoeld wordt op de torens, kerken en monumentale ensembles, maar ook op de stadsgracht als wezenskenmerk van de stad. Ook kunnen specifieke verhalen zichtbaar gemaakt worden met een projectie op de muur van een pand dat met dit verhaal verbonden is. Voorts passen verrassende lichteffecten in deze ontwerp laag.

De tweede laag is "Wegwijs maken in de stad", gericht op het duidelijk maken van routes door middel van verlichting. Omdat de routes in het centrum oost-west zijn gericht, en de noord-zuid routes uit vaak smalle straten en stegen bestaan is hier een specifieke verlichting erg belangrijk. De route van het station naar de binnenstad is ook niet duidelijk vanwege 2 verschillende opties, en door de barrière van een niet verlichte singelgracht met bomen. Het creëren van een specifieke woonsfeer bij centra van wonen past onder dit aspect

De derde laag betreft het "Spelen met licht". Het is verrassend voor zowel toeristen als bewoners als er op verschillende -feest en bijzondere- dagen en seizoenen gekozen kan worden voor verschillende speciale lichteffecten.

Er zijn diverse inspraakrondes geweest met alle betrokken partijen. De recent verlichte Peperbus (zie foto) was een proefopstelling om, onder meer,

bewoners naar een inspraakavond in het Refter te lokken. Het is goed dat de belichting van de binnenstad wordt gemoderniseerd maar de Vrienden vinden dat het geen kermis moet worden. De nieuwe visie moet meer balans brengen in de wijze van aanlichten van de binnenstad. Barrières als te donkere routes en stegen zullen beter en sfeervoller verlicht worden. Een en ander kan, volgens de ontwerpers, zelfs een sprookjesachtig effect krijgen. De Vrienden kunnen zich ook heel goed vinden in het voorstel om minder felle verlichting toe te passen in winkelstraten en woongebieden. Kortom de stad wordt door betere en doordachte verlichting nog gezelliger, sfeervoller en, ook niet onbelangrijk, veiliger!

Fietsen met stedenbouwkundigen van platform 31

Platform 31 is een landelijk netwerk van stedenbouwkundigen uit steden met een herstructureringsopgave. Zij wisselen op een informele wijze ideeën en ervaringen uit. Zwolle staat op ruimtelijk gebied voor een niet te onderschatten herstructurering!

De stad maakt, in de komende jaren, een schaa sprong door van 120.000 naar 160.000 inwoners. De nieuwe woningen zullen voor een groot deel in de bestaande stad moeten worden ingepast. Circa 1.000 woningen zullen op korte termijn in een schil om het centrum worden gebouwd. Een deel is zelfs al gebouwd. Het Groot Wezenland is grotendeels klaar, Wezenlanden noord gaat over 1 a 2 jaar van start, de Kop van Hoog is nu in aanbouw. Platform31 fietste in september een middag door Zwolle en ons bestuurslid Peter Goudswaard fietste mee. De tocht begon in de Spoorzone. De Zwolse stedenbouwkundigen Henk Snel en Han Goodijk gaven een uiteenzetting van de plannen voor de Spoorzone aan de hand van maquettes en tekeningen. Eenmaal op de fiets is er veel te zien om trots op te zijn! Er is veel tot stand gebracht, wat de stad er niet minder op maakt. Het busstation is verhuisd naar de zuidzijde van het station en de fietsenkelder voor 5.500 fietsen op het Stationsplein is in aanbouw.

Een schitterende busbrug maakt het mogelijk dat de bussen veilig kunnen uitwaaiëren naar stad en regio. Unaniem wordt er waardierend over het ontwerp gesproken. De Kamperpoort is voor een groot deel geherstructureerd, en oogt als een,

voor Zwolse begrippen, behoorlijk stedelijke wijk, met compacte en zorgvuldig ontworpen bouwblokken. Ook pareltjes zijn aanwezig, zoals de omgebouwde school aan de Van de Walstraat en de Theodorakapel in de binnentuin van het Nieuwe Haven complex. Bij nieuwbouw aan het Zijltje is de grote kastanje van het vroegere schoolplein gespaard. De zeepfabriek De Fenix leeft voort in een glaskunstwerk in de gevel van het nieuwbouw appartementencomplex. Bij het Katwolderplein zijn een aantal voorzieningen samengebracht, zoals de fraai ontworpen Pathé bioscoop, met restaurant en supermarkt alsmede een parkeergarage. Hier sluit de bebouwing naadloos op de binnenstad aan. Bij het Kraanbolwerk wordt tijd ingeruimd voor uitleg van Marcel de Rooter van ontwikkelaar Van Wonen. Peter Goudswaard woont in dit gebied en kan uit eerste hand vertellen dat het prettig verblijven is op het Kraanbolwerk. Het binnenstadsgevoel met pleintjes en stegen, gekoppeld aan weidse gezichten over het water krijgt waardering.

Ook zijn er gebieden die zorgen baren! De binnenstad heeft met leegstand van grote winkelpanden te maken. Met name het Broerenkwartier is een heet hangijzer, wat met de sluiting van Hudson's Bay er niet gemakkelijker op wordt. Voor het gedeelte Weeshuisstraat is een ontwerp gemaakt met schaa sprongen in volume en gevels. Dit lijkt volgens Han Goodijk haalbaar met een mix van winkels, wonen, horeca etc. Een punt van discussie is ook de bouwhoogte in en om de binnenstad. Bij het Kraanbolwerk is de bouwhoogte van het laatste gebouw maar liefst 10 lagen. In de Nieuwstraat/Weeshuisstraat gaan de plannen tot vijf hoog (17 meter). Dit is en blijft discutabel. Henk Snel vindt dat door de architectuur van de hoge torengebouwen er wel een fraai silhouet kan ontstaan. Veel hangt af van de kwaliteit van de architectuur. Een bijzondere geleding in de 2 gigantische kappen met een soort trapgevels aan beide kanten maken het beeld verrijkt zowel aan de kant van de Friese Wal als aan de stadskant. Snel bedacht daarop de naam 'de Koningin' voor het hoogste gebouw aan de Friese Wal. Dus enig gevoel voor humor gekoppeld aan zakelijkheid kun je de stedenbouwkundigen van Zwolle niet ontzeggen.